

СТАНОВИЩЕ

на Доц. д-р Яна Манолова Манолова, д.м.

Катедра Очни болести и зрителни науки

към Медицински университет - Варна

относно дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „Доктор в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, по докторска програма „Офталмология“ на д-р Силвия Николаева Николова

на тема „**ПОДХОД КЪМ УВЕИТИТЕ В БЪЛГАРИЯ**“

Заповед Р-109-411/22.11.2024г.

Представеният комплект материали на хартиен и електронен носител е в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за развитието на академичния състав в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна.

Биографични данни

Д-р Силвия Николаева Николова е родена на 18/08/1983г. в гр. Айтос. Завършва средното си образование в СОУ „Иван Вазов“ в гр. Бургас през 2001г. През периода 2002-2009г. е студент по медицина в Медицински университет „Проф. Д-р Параскев Стоянов“ – Варна. Дипломира се и придобива опит във фармацевтичния сектор като медицински представител (2009-2018г.) към Либра ЕАД, Финокелт ЕООД и RHOENIX Pharma ЕООД, както и в сферата на Акушерство и гинекология като лекар ординатор към МБАЛ-Бургас. След специализация по „Очни болести“, шифър 03.01.36, в СБОБАЛ-Варна, през 2018г. придобива специалност през 2018г. от МУ-Варна. Започва да набира опит в

оптика „Джой“, Джой Феишн ЕООД и в ДКЦ „Св. Екатерина“-Варна като очен лекар. От 2021г. е хоноруван асистент към катедра „Очни болести и зрителни науки“ на МУ-Варна, редовен преподавател към УС „Медицински оптик“ и специалист офталмолог към УСБОВАЛ-Варна. Част от екипа специалисти е и в Очен МЦ Варна и Център за зрение д-р Групчеви. Научните ѝ интереси са насочени към лечение и проследяване на пациенти с увеити, хирургично лечение на преден очен сегмент и очни придатъци, лечение и проследяване на пациенти с глаукома. Д-р Николаева непрекъснато повишава квалификацията си, като ежегодно посещава курсове и конференции, за които е представила подробен списък. Сред тях са „Съвременни методи за изследване на структурните промени в ретината (ФАГ и OCT)“, 2019г, „Лазери в офталмологията – лечение при очни заболявания“, 2019г, „Хирургия на стъкловидно тяло и ретина“, 2020г, „Ултразвукова диагностика в офталмологията“, 2020г, „Амниотична мембрана“, 2020г, „Интравитреално приложение на медикаменти“, 2020г., „Страбология“, 2020г. Член е на Български лекарски съюз и Българско дружество по офталмология. Владее руски и английски език и има много добра компютърна грамотност.

В момента работи като лекар със специалност офталмология в УСБОВАЛ – Варна и Център за зрение „Проф.Групчева“

Актуалност на проблема

Увеитите са били винаги в сферата на предизвикателствата в офталмологията - чести рецидиви, неизяснена етиология, понякога трудно поддаващи се на лечение, възможни компликации. Затова и интересът към тях и анализирането им е оправдано. Независимо от голямото си разнообразие, увеитът показва зависимост от редица фактори като: климатични условия, възрастова структура на населението, икономика, състояние на здравната система. Протичането на увеита в наши дни се характеризира с променена етиология и характеристика, с преобладаване на преден увеит, умерена и тежка форма на протичане с автоимунна етиология и изместване на кривата на засегнатите лица в група с по-ниска възраст. Честотата и разпространението на всеки тип увеит се различава в различните региони на света.

Всяко едно изследване на заболяването има своя принос и ни приближава с макар и малка стъпка напред. Моделът на увеит в една общност може да е различен от този в други общества и може също да се промени с течение на времето. Това оправдава необходимостта от национални и регионални проучвания и повтарящи се епидемиологични проучвания във времето. Сравнението на тези проучвания може да

помогне за идентифициране на предразполагащите фактори в различни региони и да предостави нови изводи за патогенезата на заболяването. Разбирането на епидемиологията и причините за увеит в различни региони допълнително подпомага клиницистите в целенасочения подход към управлението на пациенти с диагностично затруднение при поставяне на диагнозата увеит.

Изследване на преминалите през УСБОБАЛ-Варна пациенти с увеит ще помогне за прецизиране на работа, свързана с диагноза и лечението на тези болни.

Работата на д-р Николаева е концентрирана върху изясняването на характеристиката на увеитите в Североизточна България на базата на анализ на социо-демографските характеристики, етиологичните фактори, диагностичните и терапевтични алгоритми и усложненията при пациенти с увеит, на база ретроспективен анализ за периода 2014-2018г и проспективно проследяване за периода 201-2021г. (общ период от 8 години).

Представената от д-р Николаева работа е изключително актуална и полезна в клиничен план, поради липса на референтен център в България като данните от направеното проучване са от съществено и ключово значение за изграждането на алгоритми за поведение в съответния район.

Структура на научния труд

Представеният дисертационен труд е с обем 212 страници, илюстриран с 22 таблици и 60 фигури. Библиографията съдържа 217 литературни източника. Представена е в 5 глави, съответстващи на целта и поставените задачи и отговарящи на изискванията за оформление на дисертационния труд.

Литературният обзор е изчерпателен и включва съвременни източници по темата. Разгледани са анатомията и възпалителните процеси в увеята, епидемиологията и рисковите фактори за възникването им. Представени са специфичните офталмологични изисквания при пациенти с увеит, диагностичните алгоритми и лабораторни изследвания, лечението и новите терапевтични тенденции. Обзорът показва разнообразието от етиологични причини, сложния, стъпаловиден и интердисциплинарен подход за менажиране на състоянието до доказване на специфичния причинител, отключващ избора на лечение.

Цел

Целта на дисертационния труд е оценка на социо-демографските характеристики, диагностичните и терапевтични алгоритми и усложненията при пациенти с увеит, на база ретроспективен анализ и проспективно проследяване за период от 8 години.

Задачи

За постигането на целта дисертантът си е поставил 6 задачи.

- 1) да се извърши обзор на публикациите в литературата и оценка на съвременните диагностичните подходи при пациенти с увеит и терапевтичните подходи, приложими за тях;*
- 2) да се изследват и анализират социо-демографските характеристика и етиология на пациенти с увеит за период от 8 години;*
- 3) да се анализират протичането на увеита, диагностичните подходи и терапевтични алгоритми при пациентите с увеит, преминали лечение в УСБОБАЛ-Варна;*
- 4) да се оценят усложненията от протичането на заболяването, съпътстващите заболявания и страничните ефекти от проведената терапия;*
- 5) да се анализира продължителността и хода на заболяването (рецидиви, интервали на ремисия);*
- 6) създаване на рисков профил на изследваните пациенти с увеит и прогнозиране на риска от рецидив и алгоритъм на поведение при пациенти с инфекциозни и неинфекциозни увеити.*

Методика

Дисертацията е изградена върху проучване, което обхваща два периода - ретросективен -2014-2018г. и проспективен 2019-2021г. в УСБОБАЛ – Варна. Включени са 219 пациента, преминали за лечение в лечебното заведение, като подборът на пациентите се базира на точно дефинирани критерии за включване и изключване. Методиката на проучването включва документален метод чрез изследване и анализ на публикуваната научна литература относно разпространението и рисковите фактори на заболяването, диагностични методи и терапевтични алгоритми, социологически

метод - включва създаване на анкетна карта, отговаряща на целите на проучването и провеждането на анкетно проучване сред пациентите.

Клиничен метод - обхваща извършване на апаратни изследвания – авторефрактометрия, тонометрия, биомикроскопия, офталмоскопия, оптична кохерентна томография, флуоресцеинова ангиография и снемане на анамнеза. Събраните данни са обработени чрез следните статистически методи – дисперсионен анализ (ANOVA, MANOVA), вариационен, корелационен, регресионен и сравнителен анализ и анализ за оценка на риска (OR, RR). При всички проведени анализи се приема допустимо ниво на значимост $p < 0,05$, $p < 0,01$, $p < 0,001$ при доверителен интервал CI 95%. Данните са обработени статистически чрез SPSS v.20, като са използвани описателни показатели за количествени и качествени променливи и са представени в табличен и графичен вид.

Акцента е върху изясняването на характеристиката на увеитите в Североизточна България с цел изготвянето на алгоритми за справяне с проблема, както на специализирано ниво, така и в доболничната помощ.

Резултати

Получените при проучването резултати са представени в подходящ вид, онагледени с множество фигури и таблици. Анализирани са **социо-демографските характеристики и етиологичните причини, диагностиката на пациентите. Извършен е и анализ на проведеното лечение, както и анализ на хода на заболяването (рецидиви).** Създаден е рисков профил на изследваните пациенти с увеит и е прогнозиран рискът от рецидив на заболяването. Създаден е и алгоритъм на поведение на пациенти с инфекциозни и неинфекциозни увеити.

В глава „Дискусия“ последователно са разгледани собствените резултати и са сравнени с проучванията на редица чуждестранни автори, като са анализирани сходствата и различията в посочените данни.

Д-р Николаева прави 10 добре обосновани извода в дисертацията си.

Като най-важни приноси на дисертационния труд с научно-приложен, познавателен и практичен характер могат да се посочат:

Приноси с научно-приложен характер

- 1) За пръв път е извършен анализ на пациенти с увеити в Североизточна България.
- 2) Установени са епидемиологични данни по отношение на възраст, пол и рискови фактори при пациенти с увеити.

- 3) *Анализирани са усложненията при пациенти с увеит и връзката им с демографските характеристики, активността, проведеното лечение и изхода от заболяването.*
- 4) *Извършен е подробен анализ на активността, ремисията, медикаментозния контрол при пациенти с увеит.*
- 5) *Извършен е обстоен анализ на възможностите, предоставени от системите с изкуствен интелект в направлениата диагностика, повишаване на осведомеността и проследяване на пациентите.*

Приноси с познавателен характер

- 1) *Доказано е, че тенденциите, свързани с разпространението на увеита в Североизточна България кореспондират с данните от други източници за други държави.*
- 2) *Доказано е, че пациентите с идиопатични увеити продължават да имат рискови заболявания с идиопатична етиология.*

Приноси с практически характер

- 1) *Извършен е ситуационен анализ на увеитите в Североизточна България, като са установени предимствата и недостатъците с добрите практики в диагностиката и лечението на заболяването в европейски и световен мащаб.*
- 2) *Създадени са алгоритми за диагностика и лечение при пациенти с инфекциозни и неинфекциозни увеити.*
- 3) *Създаден е рисков профил на пациенти с увеит и прогнозиране от рецидиви.*
- 4) *Създадена е брошура с насоки за общопрактикуващите лекари с цел ранна диагностика на заболяването увеит, повишаване на информираността, започване на ефективно лечение и повишаване качеството на живот на пациентите.*¹⁹³

Публикации по темата на дисертационния труд

Д-р Николаева е представила 3 публикации свързани с дисертационния труд.

Авторефератът представлява кратко, но изчерпателно представяне на дисертационния труд.

Д-р Николаева е много прецизен и точен млад офталмолог. Внимателна към пациентите и колегите, целеустремена и фокусирана върху кариерата си като очен лекар.

В заключение,

Представеният дисертационен труд представлява завършена, добре структурирана и задълбочена научна работа по проблемите свързани с увеитно болните и алгортимите за поведение при тази комплицирана патология, напълно отговаряща на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагането му и съответния Правилник на МУ-Варна.

Всичко това ми дава основание да гласувам положително и да предложа на Научното жури да гласува положително за присъждане на научната и образователна степен „доктор“ по научна специалност „офталмология“ на д-р Силвия Николаева Николова.

26.12.2024г.

гр. Варна

Доц. д-р Яна Манолова, д.м.

Заличено на основание чл. 5, §1, б. „В“ от Регламент (ЕС) 2016/679
--